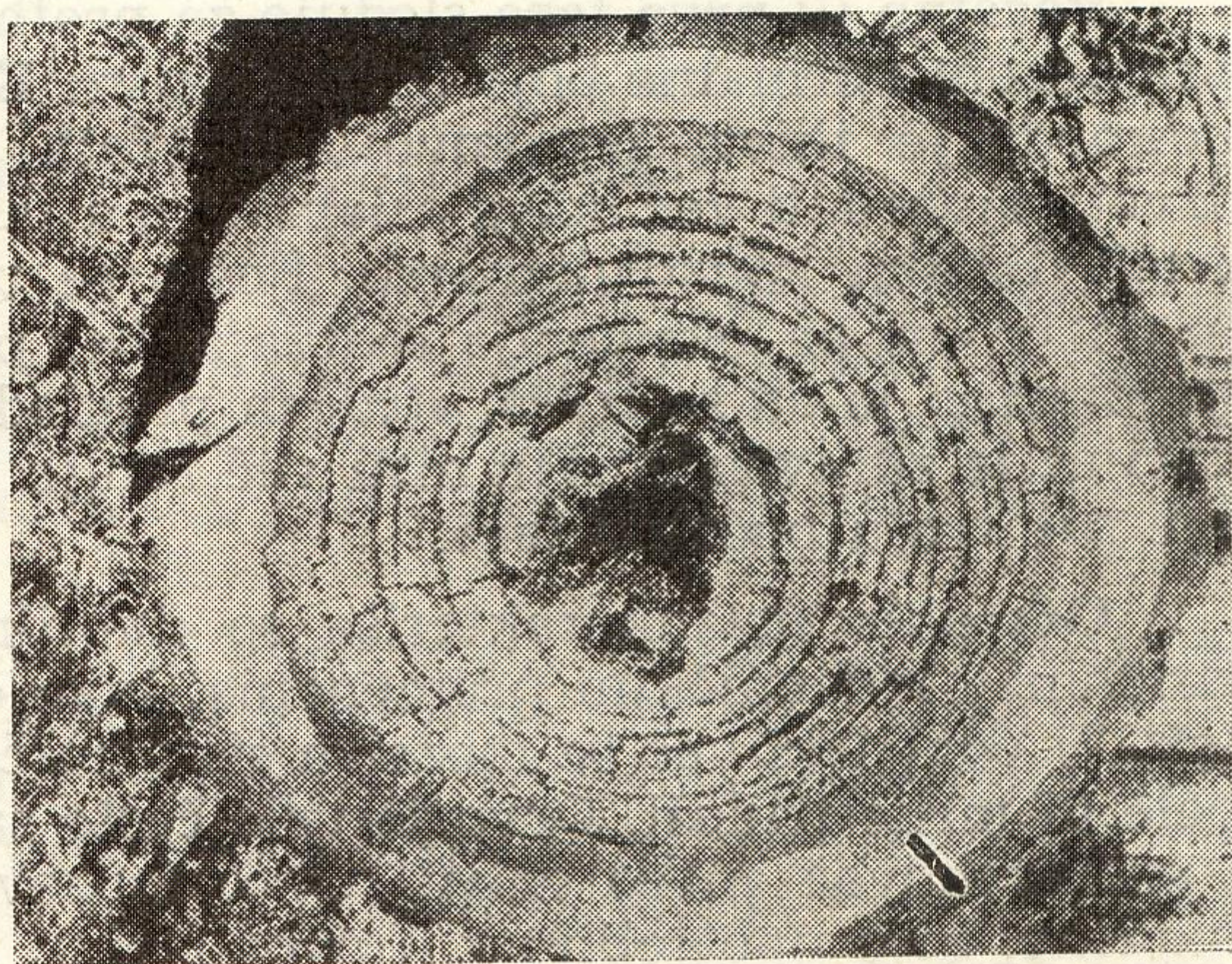

Kao u pogledu boje, tako i u pogledu pravca razlaganja drvene mase mogu nastati kombinacije, ako dva i više saprofita deluju u istom komadu drveta. Ovaj je slučaj izrazitiji u rudničkim jamama, gde nastaju jednovremeno procesi od *Poria Vaillantii* i raznih prouzrokovaca bele truleži.

U američkoj terminologiji postoje razna druga imena za označavanje truleži prema načinu razaranja drvene mase, kao na pr. sunđerasta trulež (prouzrokovac *Fomes annosus* u beljici *Pinus monticola*), crvena zrakasta trulež (prouzrokovac *Polyporus ellisianus* u srčici *Pinus ponderosa*), mrka končasta trulež (prouzrokovac *Echinodontium tinctorum* u srčici *Tsuga heterophylla*) itd.

4) Truleži prema lokalizaciji u drvetu

Ova klasifikacija više je praktičnog karaktera i naročito je zastupljena u američkoj terminologiji. Postavljena je u odnosu na: a) deo stabla (trulež korena, pridanka, debla i grana); b) deo drveta (trulež srčike i beljike); c) način širenja u drvetu (prstenasta, zrakasta, centralna, periferna, nepravilna). Svaki od ovih naziva obično je pridodat klasifikaciji prema boji, kao na pr. žuta prstenasta trulež (prouzrokovac *Poria weirii* u srčici *Thuja plicata*), crveno-mrka trulež pridanka (prouzrokovac *Polyporus schweinitzii* u srčici *Pseudotsuga* vrsta i sl.).

Sl. 22 — Izgled prstenaste truleži od *Fomes pini* (prema Boyce-u)

C. — FAZE TRULEŽI

U procesu dekompozicije membrane drvena tkiva prolaze kroz različite faze, koje se mogu razlikovati prema boji drveta i prema oštećenjima same membrane. Dok je sa praktičnog stanovišta boja glavni indikator faze truleži, hemijske, fizičke i anatomske promene mnogo su pouzdaniji kriterijum da li je i u kojoj meri drvena membrana pretrpela narušavanje.

Prema nekim autorima, postoje 4 faze truleži: prikrivena, početna, odmakla i završna.

Prikrivena ili **nevidljiva** faza pretstavlja početak truleži, bez jednovremenih promena u boji i anatomske strukturi. Ova prikrivena faza nastaje u zdravom drvetu sa već nastalim procesima i to obično dosta udaljeno od poslednjih vidljivih simptoma. Proučavanjem ove nevidljive faze bavio se veći broj autora. Putem izolovanja micelije iz hrastovog drveta, napadnutim gljivom *Polyporus sulphureus*, Roth i Sleeth⁽¹⁷²⁾ su utvrdili da je prodiranje ove gljive maksimalno 183 cm. ispred vidljive promene boje drveta. Proučavajući druge slučajeve truleži pridanka hrastova, čiji su prouzrokovaci bili *Stereum gausapatum*, *Fistulina hepatica*, *Armillaria mellea*, *Daedalea quercina*, *Ustulina vulgaris* i dr., pome-